

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

АВРАМ МРАЗОВИЋ

(1756 - 1826)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2006

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

119

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Шуловић и Оливера Михајловић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 250 година од рођења педагога, реформатора и преводиоца Аврама Мразовића. Изложба је отворена од 5. до 28. априла 2006. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске и Рукописног одељења Матице српске (РОМС). Испод сваке каталожке јединице уписане су сигнатуре.



У науци је већ запажено како Аврам Мразовић, без обзира на то што реторику дефинише као науку о лепом и добром говору, ипак мисли и на писану књижевност. Потврде за овај неизречен део у дефиницији основне теме приручника налазе се већ у одељку о тропима и фигурама, потом и у додатку, на крају књиге, уз основни текст. Ту се налази више примера из писане књижевности, мање - из беседништва. Коментар уз фототипско издање могао би да опише и примере, рекла бих, не баш малобројне, за добро писање, што би била основа за претпоставку о том како је овај уџбеник замишљен и као приручник за познавање језичких поступака важних за писање, за књижевно стварање.

За успостављање поетике Мразовићевог дела у контексту времена важним би могло да се учини запажање о том како читалац, а не слушалац, долази у центар пажње. Ако је говорничком практичару најпре стало до тог како да скује фигуру коју ће успешно моћи да употреби, књижевник или рецептор тражи у приручнику реторике, пре свега, чврсту тачку која ће му помоћи или послужити у интерпретацији књижевног текста. Употребљена фигура добија, тако, вредност "књижевне чињенице". У том смислу Мразовићев приручник више је него захвалан пример за коментаре који би га сместили у контекст просветитељства, али и предромантизма. За овакве претпоставке идеје нуди и предговор књизи, који може да се чита и као својеврсна поетика у малом Аврама Мразовића.

Мирјана Д. Стефановић, 2003

Кад који тако прође кроз све школе, онда постане српски списатељ (који хоће); њекоји узму славенску граматику г. Мразовића те је прочитају: да по њој српски пишу; а њекоји не траже ни ње, него одмах по њемачкој и по латинској граматизи почну српски писати, и не сумњајући да они могу не знати свога језика.

Вук Стефановић Караџић, 1818

Мразовић је своју граматику за потребе српских школа написао под најнепосреднијим утицајем Смолитског, мада ту већ имамо тенденције русификације граматичке терминологије као израз приближавања црквенословенског језика руском, који је у то доба кодификован и систематски описан у Ломоносовљевој *Россијској граматизи*. Мразовићево *Руководство* је до појаве Вукове *Писменице* било основни извор граматичких знања у источној

области српскохрватског језика. Отуда је Мразовићев допринос најоучљивији у даљем развоју наше граматичке науке, прецизирању и бољем дефинисању граматичких појмова.

Сам Вук је рекао да је своју *Писменицу* радио по угледу на Мразовићеву *Словенску граматику*. Прихвативши се писања прве српске граматике, Вук је осећао колико ће то за њега невичног и неученог бити тежак посао па је наумио само "најглавни и најважнију част *Писменице*, тј. познаван'е и склан'ан'е риечи написати". За ово му је послужило дио Мразовићеве граматике који носи наслов *О Етимологији или Художнословии*.

Зорица Радуловић, 1997

Свака покрајина имала је свога школског надзорника, који је у Бечу морао слушати нарочити педагошки курс под управом опата Фелбигера. Први српски надзорници били су: Теодор Јанковић Миријевски, за Банат, са седиштем у Темишвару; Стеван Вујановски, за Славонију и Хрватску, са седиштем у Карловцима; Аврам Мразовић, за Бачку, Банат, Барању и Будимску Дијецезу, са седиштем у Сомбору. Та три вредна, способна и заслужна човека организовали су народну наставу код Срба и створили целу прву српску школску литературу.

Јован Скерлић, 1923

Мразовићевом просветитељском мисијом у основном школству постављени су темељи модерне наставе, што представља прекретницу у народном просвећивању. Духовни лик Војводине у наредним вековима одређен је деловањем тих просветних институција, а вишевековна старица Норма указује нам се сада као феномен школе у сталном духовном подмлађивању, од тромесечног течаја до највишег образовног ступња: Учитељског факултета.

Аврам Мразовић је од почетка морао да савлађује препреке сваке врсте: отпоре, незнање, сиромаштво и добрим делом, непријатељство католичког окружења.

Од Норме до Учитељског факултета, 1994

Мразовићева Реторика садржи правила која су од помоћи онима који уче лепо говорење или говорништво - реторичка места (где се говори произносе, где се се беседи); тропе (стилска фигура замене која се много користи у беседништву - на пример: "преда овцу вуку" уместо "доброг човека предао на милост и немилост злом човеку"); фигуре (стилски украси у говору); периоди (одељци излагања који би требало да имају међусобну везу и да чине једну смишљену целину); прелази (с једне мисли на другу логичним редом); разни облици стила. Овај део је, вероватно, први покушај научне обраде теорије књижевности (стилистика) код нас.

Родна Попић, 1974

Као надзорник школа много је радио на организацији и реформи српских школа у Аустријској царевини последњих деценија XVIII века, као и на изради правих уџбеника на српском језику. Посебну пажњу посветио је стварању што бољег и спремнијег учитељског кадра. По бечком Фелбигеровом узору основао је у Сомбору 1778. г. четвороразредну нормалну школу - Норму, у којој је и сам био учитељ. (...)Током више од три деценије школовали су се у Мразовићевој Норми

учитељи за српске школе, међу којима и знатан број наших познатих људи с краја XVIII и почетка XIX века.

Мразовић је био и веома плодан списатељ и преводилац школских, књижевних и поучних књига с немачког и латинског језика. Иако је писао славеносрбским језиком нека његова дела имају своје место у историји наше културе. По Мразовићевој граматичкој Руководство к славенстјеј граматичкој Вук Караџић је 1814. године написао своју Писменицу србскога језика.

Мразовић је био веома уважен и цењен. Био је одликован разним вишим одликовањима и титулом угарског племства.

Стеван Васиљевић, 1989

Сви важнији приручници реторике у српској књижевности: анонимни посвећен Митрополиту Вићентију Јовановићу *Praecepta artis oratoriae* из 1736. године, Мразовићева реторика (Руководство к славенском красноречију, Будим 1821), која је део тривијума истог аутора и Стеријина Реторика (писана 1844, објављена постхумно) имају једну важну заједничку црту, коју деле и остали, мање значајни приручници ове врсте. У свим тим реторикама материја је захватана веома широко, примери су навођени не само из Цицерона и других узора античког беседништва, него и из античке и новије поезије или прозе, тако да је намена ових приручника превазила њихов назив. (...)

Стилске наклоности Аврама Мразовића доста се јасно исказују и у његовом педагошком опусу и у његовој поезији и преводилачким напорима. По узору на класицистичке претходнике он даје педагошки тривијум – граматичку, реторику и метафизику (ова потоња остаје у рукопису), па се већ ту исказује као класицист. Његова реторика прави је класицистички приручник; он дели књижевност на три стила (високи, средњи и ниски) и према класицистичкој поетици излаже и геопоетичке особености њихове указујући на постојање лаконског, атичког и азијског стила.

Милорад Павић, 1986.

Познати сомборски просветитељ, добар зналац латинског језика, огледао се и у превођењу римске поезије на српски језик; његови преводи Овидијевих *Tristia* и *Ex Ponto* (Будим 1818) значајни су и као први преводи ових дела на наш језик.

Милена Душанић, 1990

Аврам Мразовић је своју граматичку под насловом *Оглавление руководства к словенској граматичкој* написао према граматикама руског језика које су настале у седамнаестом веку. Први пут је објавио 1794. године. (...) Граматика А. Мразовића има пет делова. Он овако одређује шта је *Славенскаја Граматика*: "она јест наука учећа Славенски добре глаголати, и право писати".

Драгољуб Д. Гајић, 1986

Као даровит ученик, Мразовић са државном стипендијом завршава у Бечу 1776-77. Фелбигеров течај и постаје, 29. новембра 1777, надзорник српских школа у Бачкој, Барањи и Толнајској жупанији у Печујском округу. Исте године оснива народну основну школу, у Сомбору, на месту данашње Гимназије. За учитеље је поставио своје школске другове Атанасија Зарића и Макс

Грегоровића. У другом разреду те школе основао је 1. маја 1778. практични учитељски течај, који је назван "Норма" и држао се сваке године по три месеца. Мразовић је био главни предавач и нико у том округу (касније и у Банату и Темишвару) није био постављен за учитеља док пред њим није положио учитељски испит.

Миленко Попић, 1987

Аврам Мразовић (1756-1826) превео је и штампао 1803. године једно Гелертово (Christian Fürchtegott Gellert, 1715-1769) дело. Ту драму, с насловом Пастирска игра, Шафарик је разврстао у мелодраме, заједно са Николићевом обредом Мармонтелове Аделаиде. Мразовић ће своју склоност ка мелодраматичи потврдити и касније, већ после појаве Јоакима Вујића, преводом једног Коцебуовог (August von Kotzebue, 1761-1819) дела.

Божидар Ковачек, 1995

Премда Аврам Мразовић, плодан војвођански писац школских уџбеника и преводилац, као и један од првих директора српских основних школа, заузима важно место међу српским просветитељима на измаку XVIII столећа, досада се врло мало писало о њему не само са литерарне већ и са филолошке стране. Његови познати уџбеници стварно представљају велики добитак за основно-школску наставу, док његови остали радови представљају знатан допринос културном развоју Срба поменутог доба. Поред тога, и што је најважније, ови Мразовићеви радови углавном су писани добрим народним језиком и тако одражавају здраве идеје и реформаторске тежње Доситеја Обрадовића.

Александар Албин, 1970

Најстарији реторски приручници код нас, како је познато, састављани су за потребе српско-латинских школа које су осниване у првим деценијама XVIII века. Писани су претежно на латинском језику, а до данас су сачувани само у рукописима. Први приручник за реторику, састављен на "славенском" језику, изашао је из пера једног од тројице познатих школских надзорника у Аустрији - Аврама Мразовића. Објављен је, и то је познато, године 1821. у Будиму под насловом: Руководство к славенском красноречију. А и у првој деценији XIX века, године 1809, такође у Будиму, објављен је приручник за реторику угарског професора Јожефа Григеља под насловом: Institutiones oratoriae.

Војислав Јелић, 1998



Аврам Мразовић

ДЕЛА

1. Пошчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 1 / ѿ Госпожи Маріи ле Пренсь де Бомонтъ сочинень ; а саде Славенносербске ради юности съ нѣмецкагѡ на сербскій языкъ преведень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ... Віеннѣ : Напечатанно при Іосифѣ Благородномъ ѿ Кърцбекъ восточномъ Іллірїческомъ дворномъ Типографѣ, 1787. - 284, [4] стр.
Р18Ср II 6/1.1
2. Пошчителный магазинъ за дѣцѣ. [Часть 1] / ѿ Госпожи Маріи ле Пренсь де Бомонтъ сочинень ; а саде Славенносербске ради юности съ нѣмецкагѡ на сербскій языкъ преведень Авраамомъ Мразовичемъ. - В'... Віеннѣ : Напечатанно при Іосифѣ Благородномъ ѿ Кърцбекъ восточномъ Іллірїческомъ дворномъ Типографѣ, 1787. - 284, [4] стр.
РСтСр II 46/1
3. Предисловіе / Аврам Мразович. У : Пошчителный магазинъ за дѣцѣ. [Часть 1] / ѿ Госпожи Маріи ле Пренсь де Бомонтъ сочинень ; а саде Славенносербске ради юности съ нѣмецкагѡ на сербскій языкъ преведень Авраамомъ Мразовичемъ. - В'... Віеннѣ : Напечатанно при Іосифѣ Благородномъ ѿ Кърцбекъ восточномъ Іллірїческомъ дворномъ Типографѣ, 1787. - Стр. 3-9.
РСтСр II 46/1
4. Рѣководство къ славенскомѣ правочтенію и правописанію. - [1. изд.]. - Въ Вѣннѣ : при Г. Стефанѣ ѿ Новаковичъ, въ Славенно-Сербской, Валахійской и Восточныхъ Языкѡвъ Привилег. Типографїи, 1792. - 61 стр.
Р18Ср II 26.1
5. Пошчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 2 / ѿ Госпожи Маріи ле Пренсь де Бомонтъ сочинень ; А саде Славенносербске ради юности съ нѣмецкагѡ на сербскій языкъ преведень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Віеннѣ : При Стефанѣ Новаковичѣ, въ Славенно-Сербской, Валахійской и Восточныхъ азыкѡвъ Привилег. Типографїи, 1793. - 219 стр.
Р18Ср II 6/2.1
6. Пошчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 2 / ѿ Госпожи Маріи ле Пренсь де Бомонтъ сочинѣнь ; А саде Славенносербске ради юности съ нѣмецкагѡ на сербскій языкъ преведень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Віеннѣ : При б.Г. Стефанѣ Новаковичѣ, въ Славенно-Сербской, Валахійской и Восточныхъ азыкѡвъ Привилег. Типографїи, 1793. - 219 стр.
РСтСр II 46/2

7. Рѣководство къ славенстѣй грамматичѣ / издано трѣдомъ Авраама Мразовича. - [1. изд.]. - [Б. м.] : иждивеніемъ же общества новосадскагѣ, 1794. - [16], 187, [3] стр.
P18Cr II 29.1
8. Рѣководство къ славенскомѣ правочтенію и правописанію. - [2. изд.]. - Въ Бѣдимѣ : Печатано при Кралевскомъ Університетѣ писмены Славено-сербскіа Печатны, 1797. - 48 стр.
P18Cr II 27.1
9. Рѣководство къ назѣчѣ числительной / издано Авраамомъ Мразовичѣ. - [2. изд.]. - Въ Бѣдимѣ : Писмены Кралевскагѣ Всеучилишта Пештанскагѣ, 1798. - 95 стр.
P18Cr II 24.1
10. Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 3 / Ѡ Г(о) | с | п(о)жи Маріи ле Пренсъ де Бомонтѣ сочинѣнь ; а саде на ползѣ Славенно-сербске юности устроень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Бѣдимѣ : Печатанъ писмены Кралевскагѣ Університета, 1800. - 246 стр.
P18Cr II 6/3.1
11. Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 3 / Ѡ Г(о) | с | п(о)жи Маріи ле Пренсъ де Бомонтѣ сочинѣнь ; а саде на ползѣ Славенно-сербске юности устроень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Бѣдимѣ : Печатанъ писмены Кралевскагѣ Університета, 1800. - 246 стр.
P18Cr II 46/3
12. Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 4 / Ѡ Г(о) | с | п(о)жи Маріи ле Пренсъ де Бомонтѣ сочинѣнь ; а саде на ползѣ Славенно-сербске юности устроень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Бѣдимѣ : Печатанъ писмены Кралевскагѣ Університета, 1800. - 244 стр.
P18Cr II 46/4
13. Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 4 / Ѡ Г(о) | с | п(о)жи Маріи ле Пренсъ де Бомонтѣ сочинѣнь ; а саде на ползѣ Славенно-сербске юности устроень Авраамомъ Мразовичемъ. - Въ Бѣдимѣ : Печатанъ писмены Кралевскагѣ Університета, 1800. - 244 стр.
P18Cr II 6/4.1
14. Рѣководство къ славенстѣй грамматичѣ / издано трѣдомъ Авраама Мразовича Народныхъ училиштъ въ Крѣзѣ Печѣйскомъ Правителя, Свободнагѣ и Кралевскагѣ Града Сомборскагѣ Старѣйшины, и Благороднагѣ Комітата Бачкагѣ Сѣдейскіа Столицы Присѣдателя. - Второе изданіе. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Писмены Кралевскагѣ Всеучилишта Пештанскагѣ, 1800. - XVI, 192 стр.
P18Cr II 79.3

15. Слезы блаженной сѣни Александры Пайловны / посвященїа А. М. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатано писмены Крал. Всеичилишта Пештанскагѡ, 1801. - 8 стр.
1995
16. Рѣководство къ назїцѣ числительной / издано Аврааомѡмъ Мразовичѣ. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатано въ Славено-Сербской, и прочихъ восточныхъ языкѡвъ Печатни Кралевскагѡ Всеичилишта Пештанскагѡ, 1802. - 95 стр.
РСТСр II 52
17. Пастырская игра / на сербскїй языкѣ тѣмже образомъ преведена Аврааомѡмъ Мразовичемъ. - Въ Будимѣ : Печатано писмены Славено-Сербскїя Печатни Кралевскагѡ Всеучилища Пештанскагѡ, 1803. - 48 стр.
Р19Ср II 156.1
18. Поздравленїе его высокопреосвященству господину Іоанну Іоанновичу, православному епїскопу бачкому / глаголаное А.М. - [Сомборъ] : Иждивенїемъ Общества Сомборскагѡ, [1805]. - [7] стр.
2011
19. Госпожи Марїи ле Пренсь де Бомонтѣ Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. Часть 2 / на ползѣ Славенносербске юности ѹстроень. - Второе и исправленое изданїе. - Въ Бѣдинѣ : Печатано писмены Крал. Пешт. зніверситета, 1804 [тї. 1806]. - 256 стр.
РСТСр II 45/2
20. Госпожи Марїи ле Пренсь де Бомонтѣ Поѣчителный магазинъ за дѣцѣ. [Часть 1] / на ползѣ Славенносербске юности ѹстроень Аврааомѡмъ Мразовичемъ... - Второе и исправленое изданїе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. зніверситета Пешт., 1806. - 263 стр., [1] лист с таблом
РСТСр II 45/1
21. Госпожи Марїи ле Пренсь де Бомонтѣ ПОУЧИТЕЛНЫИ магазинъ за дѣцѣ / на ползѣ Славенносербске юности устроень Аврааомѡмъ Мразовичемъ... - Второе и исправленное изданїе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. Унїверситета Пешт., 1806. - 2 кн. у 1 ([1] лист с таблом, 263; 256 стр., [1] пресавијен лист)
ПА II 35/1-2
22. Рѣководство къ славенскомѣ правочтенїю и правописанїю. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Писмены Кралев. Всеичилишта Венгерскагѡ, 1806. - 56 стр.
Р13Ср II 709.1

23. Человѣкомерзость и раскаяніе / преведена Авраамомъ отъ Мразовичъ. - Въ Будинѣ градѣ : Писмены Кралевскаго Всеучилища Венгерскаго, 1808. - 159, [2] стр., [1] лист с таблом
P19Cp II 53
24. Ода високоученѣйшему мужу его превосходителству господину Стефану Стратимировичъ Православному Архіепіскопу Карловачкому, и въ Кесаро-Кралевскихъ державахъ обрѣтающагося Сл. Сербскаго и Валахійскаго народа Митрополіту, Преизящнаго Ордена Леополда Императора Великаго Креста Кавалѣру и Священнѣйшаго К.К. Апостолическаго Величества Тайному Совѣтнику меценату всещедрому, въ тезоименитый Его день 27. Декаврія 1810. лѣта посвящена Учебнымъ Сосѣданіемъ при главнонародномъ училищи Сомборскомъ. - Въ Будимѣ : Писмены Кралевскаго Універсітета Унгарскаго, [1810]. - 8 стр.
P19Cp III 241.1
25. Рѣководство къ назѣ числительной. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Въ Славено-Сербской, и прѣч. восточныхъ языкѣхъ Печатни Кралевскаго Універсітета Унгарскаго, 1810. - 95 стр.
P19Cp I 360.1
26. Слезы блаженнѣй сѣни Александры Павловны / посвященныя Авраамомъ Мразовичъ славеносербскихъ народныхъ училищъ кр. правителемъ, славныхъ бачкаго и бодрогскаго членно соединенныхъ, якоже и сремскаго комитатовъ табулы судейскія сосѣдателемъ и свободнаго кралевскаго града Сомбора сенаторомъ. - Изданіе второе. - Въ Будимѣ : Писмены Кралевскаго Всеучилища Венгерскаго, [1810]. - 8 стр.
1996
27. Рѣководство къ славенскѣй грамматицѣ / издано трѣдомъ Авраама Мразовича... - Въ Бѣдимѣ : Писмены Кралевскаго Всеучилища Пештанскаго, 1811. - XVI, 192 стр.
P19Cp II 439.1
28. Маріи ле Пренсъ де Бомонтъ Пошчителный магазинъ за дѣцъ. Часть 2 / на ползѣ Славеносербске юности устроень. - Второе и исправленное изданіе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. Універсітета Пешт., 1817. - 256, [1] стр., [2] листа с таблама (од тога 1 пресавијен)
P19Cp II 498/2.1
29. Маріи ле Пренсъ де Бомонтъ Пошчителный магазинъ за дѣцъ. Часть 3 / на ползѣ Славеносербске юности устроень. - Второе и исправленное изданіе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. Універсітета Пешт., 1817. - 231, [2] стр., [1] лист с таблом
P19Cp II 498/3.1

30. Мариј ле Пренсь де Бомонтъ Пошчителный магазинъ за дѣцъ. Часть 4 / на ползѣ Славеносербске юности устроены. - Второе и исправленное изданіе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. Унѣверситета Пешт., 1817. - 231, [2] стр., [1] лист с таблом, [1] пресавиѣн лист са географском картом
P19Cp II 498/4.1
31. Госпожи Мариј ле Пренсь де Бомонтъ Пошчителный магазинъ за дѣцъ. [Часть 1] / на ползѣ Славеносербске юности устроены Авраамомъ Мразовичемъ, народныхъ училищитъ изслѣженымъ Крал. Правителемъ, Славныхъ Бачкагѣ и Бодрогскагѣ законнѣ соединеныхъ и Сремскагѣ Комитатѣвъ Сосѣдателемъ и Св. Кр. града Сомборскагѣ Сенаторомъ. - Второе и исправленное изданіе. - Въ Бѣдимѣ : Печатано писмены Крал. унѣверситета Пешт., 1817. - 263, [2] стр., [1] лист с таблом
P19Cp II 498/1.1
32. П. Овидѣя Насона Печалныхъ Книги V / преведены и примѣчаніями изъ древностей, нарочно Мѣѣологѣи обѣма языкома изяснены Авраамомъ отъ Мразовичъ / *versi ac notis ex antiquitatibus, signanter mythologia utraque lingua ilustrati per Abrahamum Mrazovics.* - Въ Будимѣ : Писмены Крал. Всеучилища Пештанскаго, 1818. - 277, [4] стр., [1] лист са геогр. картом
PCTCp II 36
33. П. Овидѣя Назона Посланий отъ Понта Книги IV / Преведены и примѣчаніями изъ древностей нарочно Мѣѣологѣи обѣма языкома изяснены Авраамомъ отъ Мразовичъ / *versi ac notis ex antiquitatibus, signanter mythologia utraque lingua ilustrati per Abrahamum Mrazovics.* - Въ Будимѣ : Писмены Крал. Всеучилища Пештанскаго, 1818. - 253, [3] стр., [1] лист с геогр. картом
PCTCp II 23
34. Рѣководство къ назѣцѣ числителной. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатано писмены Кралевскагѣ Унѣверситета Пештанскагѣ, 1818. - 95 стр.
P19Cp I 200.1
35. Рѣководство къ славенстѣй грамматикѣ / издано трѣдомъ Авраама Мразовича ... - Въ Бѣдинѣ : Писмены Кралевскагѣ Всеучилища Пештанскагѣ, 1821. - XVI, 192 стр.
PТкCp II 427.1
36. Смѣсиче кнѣжественне [Квинта Ораца Флакка Стѣховѣ книги I. и II.] / А. О. М. - [Беч : б. и., 1821.]. - 7 стр.
3678
37. Катихизис мали / издано Авраамомъ отъ Мразовичъ. - У Сомбору, 1822. - Хартија, 31 лист
PP III 54

38. Руководство къ польскому и домаѣму строенію или Пропись, что Селянинъ свакогъ месеца при нивахъ, ливадахъ, скотоводству, виноградъхъ, башчахъ, и домоводству радити има / за Селянску младеж изданный Авраамомъ отъ Мразовичъ... - Въ Будинѣ градѣ : Писмены Кр. Університета Унгарскаго, 1822. - XIV, 163, [1] стр.
P19Cp II 51
39. Рѣководство къ назцѣ числителной. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатано писмены Кралевскагѡ Університета Пештанскагѡ, [1828]. - 95 стр.
P19Cp I 358.1
40. Рѣководство къ назцѣ числителной. - Въ Бѣдинѣ градѣ : Печатано писмены Кралевскагѡ Університета Пештанскагѡ, 1837. - 95 стр.
P19Cp II 706.1
41. Руководство к славенскому красноречију / Аврамъ Мразовић. - Нови Сад : Матица српска ; Сомбор : Учителски факултет, 2002. - 11, XXIV, 246 стр.
Фототипско изд.: Въ Бѣдинѣ : Писмены Кр. оюниверситета оюнгарскагѡ, 1821.
II 452193

ЛИТЕРАТУРА

42. Слово надгробно благородномъ и високоученомъ мужу Аврааму отъ Мразовичъ, месеца Февруаріа 8-га дана 1826 умершему / Павломъ Аѡанацковићемъ. У : Сербскій Лѣтописъ : за год. 1826. – Год. 2, кв. 3, бр. 6 (1826), стр. 51-48.
P19Cp II 4
43. Путешествіе по Унгариі, Валахіи, Молдавіи, Бессарабіи, Херсону и Крыму / Иоакимъ Вуичъ. – У Београду : При Княжества Сербскогѡ Кънигопечатни, 1845. – 164 стр.
P19Cp II 213.1
44. Животописаніе Србскихъ Училиштныхъ Мужева / Аврамъ Мразовићъ. У : Школскій листъ за годину 1860. – Год. 3, бр. 28 (1860), стр. 436-448.
10703
45. Први извештай о явномъ учительско-приправничкомъ Заводу србскомъ у Сомбору с концемъ школске 1862/3 године. - Сомбор : Штампарія А. Вагнера и другара, 1863. – 49 стр.
P19Cp IV 53.1
46. Бесѣда кою є, приликомъ свечаногъ освѣѣненія, новогъзданія србскогѡ учительштва дне 6. Октября 1863. говорію Никола Ђ. Вукићевићъ. – У Сомбору : Штампарія А. Вагнера и другара, 1864. – 9 стр.
P19Cp III 63.1

47. Школе у оностраних Срба / М.Ђ. Милићевић. У : Историја педагогије. – У Београду : У државној штампарији, 1871. - Стр. 522-527.
РТкСр II 799
48. Историја српских школа у Угарској : доба Марије Терезије од 1740-1780 / Петар Деспотовић. У : Просветни гласник. – Год. 7, св. 14 (1886), стр. 553-554.
11774
49. Друго доба, високоученост / Милан Кујунџић. У : Философија у Срба / Милан Кујунџић. – Београд : У Државној штампарији, 1868. – стр. 21-23.
III 13135
50. Српска књижевност у веку / Јован Скерлић. – Београд : Издавачка књижарница Напредак, 1923. – 351 стр.
III 434835
51. Rukopisna Logika i Metafizika Avrama Mrazovića / Andrija Stojković. - Beograd : [s. n.], 1957. - Str. 91-97
Р. о. : Jugoslovenski časopis za filozofiju i sociologiju; br. 2-3, 1957.
III 12496
52. Avram Mrazović und die deutsche Literatur / von Strahinja K. Kostić. - [Wiesbaden : O. Harrassowitz, 1961]. - Str. 232-240.
Р. о. : Die Welt der Slaven; Jg. 6, H. 3, 1961.
M III 15175
53. Језик у делима Аврама Мразовића : (1756-1826) / Александар Албин. У : Зборник за филологију и лингвистику. - XIII/2 (1970), стр. [149]-191.
II II 1217
54. Реторика Аврама Мразовића / Родна Попић. У : Домети. - Год. 1, бр. 1 (јесен 1974), стр. 52-54.
II II 4070
55. Просветитељске тенденције у делима наших водећих педагога терезијанско-јозефинске епохе / Страхиња К. Костић. - [Београд : МСЦ, 1980]. - Стр. 253-260
II. о. : 10. научни састанак у Вукове дане, Београд, Нови Сад, Тршић, 11-14. IX 1980.
III 433179
56. Беседничка вештина класициста / Милорад Павић. У : Рађање нове српске књижевности. – Београд : Српска књижевна задруга, 1983. – Стр. 344-346.
II 89607

57. Морална симболика и емблематика украјинског порекла у српској књижевности 18. и прве половине 19. века / Никола Грдинић. У: Зборник за славистику. - 24 (1983), стр. 43-52.
П П 3190
58. Сомборски песнички круг / Милорад Павић. У: Књижевност. – Год. 41, бр. 6-7 (1986), стр. 999-1008.
П П 807
59. Вук и Аврам Мразовић / Миленко Попић. У: Домети. - Год. 14, бр. 49/50 (лето-јесен 1987), стр. 45-56.
П П 4070
60. Вукова "писменица" према Мразовићевој "граматици" / Драгољуб Д. Гајић. У: Домети. - Год. 14, бр. 49/50 (лето-јесен 1987), стр. 57-70.
П П 4070
61. Наша прва "славјанска" реторика : (латински предложак и антички извори Мразовићевог Руководства к славенском у красноречју, 1821) / Војислав Јелић. У: Зборник Матице српске за књижевност и језик. - 36, 3 (1988), стр. 427-433.
П П 803
62. Аврам Мразовић / Стеван Васиљевић. У: Знаменити Сомборци / Стеван Васиљевић. - Нови Сад : Књижевна радионица Славија ; Бездан : Војводина, 1989. - Стр. 22-23.
Ш 95237
63. Елегија Аврама Мразовића на смрт Александре Павловне / Милена Душанић. У: Истраживања. - 13 (1990), стр. 81-88, илустр.
П П 4165
64. Прогимназматска норма у Нушићевој књижевној пракси / Војислав Јелић. У: Зборник Матице српске за књижевност и језик. - Књ. 42, св. 1/3 (1994), стр. 199-207.
П П 803
65. Сомбор у културној историји Срба у 18. веку и значај оснивања Норме. У: Просветна повесница Сомбора / [уредила Јелена Косановић]. - Сомбор : Учитељски факултет, 1994. - Стр. 9-15.
Ш 412770
66. Аврам Мразовић и Норма : 1778-1811. У: Просветна повесница Сомбора / [уредила Јелена Косановић]. - Сомбор : Учитељски факултет, 1994. - Стр. 17-22.
Ш 412770
67. Мелодрама у времену рађања српске драмске књижевности / Божидар Ковачек. - [Нови Сад : Матица српска, 1997]. - Стр. 7-18
П. о.: Зборник Матице српске за сценске уметности и науку; 16/17, 1995.
Ш 415172

68. О неким Вуковим нормативним решењима, према решењима у данашњим граматицама српскога језика / Зорица Радуловић. У : Дурмиторски зборник. 2. – Жабљак : Општина, 1998. – Стр. 27-35
Ш 420435
69. Предговор првом издању "Српског рјечника" : 1818 / Вук Стефановић Караџић. У : Избор из дела / Вук Стефановић Караџић. – Београд : "Драганић", 1998. – Стр. 31-40.
П 442033
70. Над фототипским издањем Мразовићевог Руководства к славенском красноречију / Мирјана Д. Стефановић. У: Зборник Матице српске за класичне студије. - 4/5 (2002/2003), стр. 113-122.
П П 15800

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

71. Аврам Мразовић
72. *Поучителни магазин за младеж* (М.1481)
73. Писмо Аврама Мразовића сомборском Магистрату писано у Сомбору 6. децембра 1782. године (М.2.704)
74. *Поштителни магазин за дѣцѣ*, 1787, детаљ
75. *Рѣководство къ славенскомѣ правочтенію и правописанію*, 1792, детаљ
76. *Рѣководство къ славенстѣй грамматицѣ*, 1794
77. *Рѣководство къ славенскомѣ правочтенію и правописанію*, 1797, прва глава
78. *Рѣководство къ наѣцѣ числителной, Мультипликација и умножение*, 1802
79. *Рѣководство къ славенстѣй грамматицѣ*, 1811, прва глава
80. *Рѣководство къ славенстѣй грамматицѣ*, 1811, трећа глава
81. Зграда Мразовићеве Норме

АВРАМ МРАЗОВИЋ
1756 - 1826

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

Аутори Каталога

Ксенија Шуловић и Оливера Михајловић

Припрема

Ксенија Шуловић
Оливера Михајловић

Умножавање

Станислава Николић

Повез

Милорад Родић

Тираж

60 примерака